

Mark- och miljödomstolen i Umeå

Ställt till Mark- och miljööverdomstolen

Överklagan av deldom i mål M 954-22 i fråga om ändring av föreskrift

Överklagan av deldom i mål M 954-22 om tillstånd enligt miljöbalken till gruvverksamhet m.m. vid den så kallade Viscariafyndigheten, Kiruna kommun; nu fråga om ändring av provisorisk föreskrift i mark- och miljödomstolens deldom den 6 maj 2024 i mål M 954-22 avseende vatten

Klagande

Gabna sameby (897300-1152)
Box 89
981 21 Giron/Kiruna
e-post: samebygabna@gmail.com

Motpart

Viscaria Kiruna AB (org.nr 556747-7798)
Fasadvägen 43
981 41 Kiruna

Överklagat avgörande

Mark- och miljödomstolens deldom den 2026-02-23 i mål M 954-22.

Yrkande

Gabna sameby yrkar att Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd.

Samebyn yrkar att Mark- och miljööverdomstolen ändrar domen så att Viscaria Kiruna AB:s ansökan om ändring av den provisoriska föreskriften lämnas utan bifall.

I andra hand yrkas att målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för ny prövning.

Anståndsbegäran

Gabna Sameby begär att få inkomma med en komplettering av överklagan med en utvecklad talan i ärendet.

Samebyn är tungt belastad av ärenden kopplad till bland annat LKABs ansökan om utökad gruvverksamhet och de många ärenden som det genererar hos andra förvaltningsmyndigheter och företag kopplat till stadsplanering, kraftnätsombyggnationer, friköp med mera. Det har därför funnits starkt begränsade möjligheter att utreda domen och dess följder i detalj. Vidare behöver samebyn skälig tid för att inhämta yttranden från sakkunniga samt undersöka möjligheten att anlita juridiskt ombud.

Samebyn begär av dessa skäl anstånd till och med den 19 april 2026 för utvecklande av överklagan och grunder.

Skäl för prövningstillstånd

Samebyn begär enligt ovan möjlighet att komplettera överklagan men vill kortfattat ange inledande skäl för att prövningstillstånd i saken ska ges.

Domen innehåller en bristande rättstillämpning av EU:s vattendirektiv (2000/60/EG) och strider mot EU-domstolens Weser-dom (C-461/13). Mark- och miljödomstolen har godkänt ökade utsläpp av uran, zink och sulfat under tömningsfasen trots att recipienterna saknar god status.

Vidare föreligger väsentlig utredningsbrist då domstolen inte har prövat bolagets hantering av jonbytesregenerat (vätskebaserat farligt avfall) trots påtalanden från remissinstanser och sakkunnigutlåtande. Därmed är inte användningen av bästa möjliga teknik (BAT) enligt 2 kap. 3 § miljöbalken säkerställd.

Synnerliga skäl föreligger även med hänsyn till att domen riskerar att kränka det samiska folkets grundlagsskyddade rätt att utöva sin kultur och renskötsel bl.a. i strid mot Regeringsformen 2 kap. 6 § samt ICCPR artikel 27. Renarnas tillgång till vatten med naturliga halter är en förutsättning för den traditionella renskötseln och den samiska kulturen. Domstolen har inte tillräckligt beaktat denna dimension, trots att recipienterna redan saknar god status. Principerna i det norska Fosen-målet (2021) illustrerar att sådana åtgärder som aktuellt mål avser inte får godkännas när de gör traditionell renskötsel omöjlig eller väsentligt försämrade.

Kiruna den 16 mars 2026

[Redacted signature]

Ordförande Gabna sameby

[Redacted name]